

Õiguskantsler

Kertu Saks
juhataja
Eesti Kultuurkapital
kulka@kulka.ee

Teie nr
Meie 06.03.2018 nr 7-6/171718/1801093

Rahvaspordiüritustele toetuste eraldamine

Austatud Kertu Saks

Õiguskantsleri poole pöördus inimene, kes palus kontrollida Eesti Kultuurkapitali sporditoetuste jagamist. Ta leidis, et Eesti Kultuurkapitalilt toetuse saanud rahvaspordivõistlustel ei arvestata sageli eakamate osalejatega, sest naised saavad võistelda üksnes kuni 50-, 55- või 60-aastaste vanuseklassis ning mehed kuni 55- või 60-aastaste ja vanemate vanuseklassis. Seetõttu tuleb eakamatel võistelda sageli endast 15–20 aastat noorematega. Näiteks toodi Võrumaa Spordiliidu korraldatav 12 jooksuga Võrumaa pikamaajooksude sari (vanusegrupid kuni M/N60)¹ ning Pärnu Kahe Silla Klubi (MV60 ja NV55)² jooksuüritus.

Õiguskantsleri hinnangul võiksid rahvaspordiürituste korraldajad kaaluda ka eakamatele täiendavate vanuseklasside loomist. Eesti Kultuurkapitalil on võimalik toetuse määramise tingimuste abil soodustada erinevate vanusegruppide võrdset kohtlemist spordiüritustel.

Kui spordiüritusel peetakse eraldi arvestust vanusegruppide põhised, peaksid kõik osalejad saama võistelda võrreldavatel alustel moodustatud vanusegruppides, et ka eakamad spordisõbrad pälviksid noorematega võrdset tunnustust ja tähelepanu. Selline toimimine oleks kooskõlas põhiõigusega võrdsel kohtlemisele. Samuti spordiseaduses, erinevates strateegiadokumentides ja rahvusvahelistes soovitusetes toodud eesmärkidega kogu ühiskonna, sh vanemaealiste sportimise edendamiseks. Mõistlik on siiski võtta arvesse konkreetse ürituse eripära, sh spordiala, traditsioone ja osalejate arvu. Oma tervislikku seisundit peab kriitiliselt hindama iga osaleja ise.

Täpsemad selgitused alljärgnevalt.

Võrdsuspõhiõigus

Põhiseaduse § 12 lg 1 sätestab, et kõik inimesed on seaduse ees võrdsed ning kedagi ei tohi diskrimineerida muu hulgas vanuse tõttu. Ka vanemad inimesed peavad saama kasutada oma õigusi ja vabadusi, ilma et neid diskrimineeritaks.³

¹ http://vorumaaspordiliit.ee/index.php?lang=est&main_id=157.

² <https://www.2silda.ee/juri-jaansonikahe-silla-jooks/kahe-silla-jooks-ja-retk-juhend/>.

³ [Recommendation CM/Rec\(2014\)2](#) on the promotion of human rights of older persons, Committee of Ministers, 19.02.2014, p 6–8.

Riik peab soodustama vanemate inimeste osalemist ühiskonnaelus, luues neile võimalusi sotsiaalseks, kultuuriliseks ja muuks tegevuseks, arvestades seejuures enesemääramisõigust ning valikuvabadust.⁴ Oluline on kaasata kõik, kes osaleda tahavad ja suudavad.⁵

Riigil on lai kaalutlusruum otsustamiseks, kuidas sporti toetada. Avalik võim peab sporditoetuste jagamisel jälgima, et toetust kasutataks põhiseaduse kohaselt.

[Spordiseaduse](#) § 2 järgi korraldavad ja edendavad sporti „riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil“.

[Euroopa spordi harta](#) näeb ette, et spordiga peavad saama tegelda kõik huvilised ning vajaduse korral tuleb rakendada abinõusid, et eri vanuses inimesed saaksid kasutada sportimisvõimalusi tõhusalt (art 4). Sportimist – olgu see vaba aja veetmiseks, puhkuseks, tervise tugevdamiseks või võimete arendamiseks – tuleb igati soodustada (art 6).

Riik saab inimeste sportimist soodustada toetustega, mida Eesti Kultuurkapital jagab rahvaspordiürituste korraldamiseks. Eesti Kultuurkapitali [juhendi](#) „Preemiate, stipendiumide ja toetuste maksmise alused, taotlemise ja taotluste menetlemise ning toetuste tagasinõudmise kord“ (edaspidi: juhend) kohaselt on projektitoetuste eesmärk muu hulgas toetada spordi edendamist, tutvustamist ning populariseerimist (p 2.1).

Seega on oluline soodustada ka vanemaealiste sportimist (vt ka Riigikogu otsust „[Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030](#)“, 18.02.2015, p 4(3), 6.5, 7.3). Vanemaealistele mõeldud toetusabinõude kujundamisel tuleb arvestada, et nende sportimisvõimalused võivad olla väga erinevad, need sõltuvad muu hulgas tervislikust seisundist ning üldistest liikumisharjumustest.⁶ See tähendab, et kuigi riigil on võimalik vanemaealiste liikumisharjumusi ning sportimist soodustada mitmel viisil, peab toetama neid, kes liiguvad vähe, aga ka neid, kelle sportlik vorm on väga hea.

Nagu märkisite, on spordiürituste korraldamine olemuslikult teenuse osutamine. Kehtiv võrdse kohtlemise seadus on lünklik – see ei taga kaitset selle eest, kui teenuste osutamisel inimest vanuse tõttu diskrimineeritakse.⁷ See aga ei tähenda, et ebavõrdne kohtlemine oleks lubatud.

Avalikku võimu teostavad isikud ja asutused peavad järgima võrdse kohtlemise põhimõtet aga ka juhul, kui sellist nõuet ei ole eriseaduses sõnaselgelt sätestatud. Avalikul võimul on toetusmeetmete kaudu suunav roll.⁸

⁴ [Recommendation R\(94\)9 of the Committee of Ministers to Member States concerning Elderly People](#), 10.10.1994; [Recommendation CM/Rec\(2014\)2](#) on the promotion of human rights of older persons, Committee of Ministers, 19.02.2014, p 10.

⁵ [United Nations Principles for Older Persons](#), General Assembly resolution 46/91, 16.12.1991, preambul, p 7, p 15–16, p 18; [Proclamation on Ageing](#), United Nations General Assembly, 16.10.1992, A/RES/47/5; [Recommendation R\(94\)9 of the Committee of Ministers to Member States concerning Elderly People](#), 10.10.1994.

⁶ United Nations Principles for Older Persons, General Assembly resolution 46/91, 16.12.1991, preambul.

⁷ Sotsiaalministeerium on saatnud kooskõlastamisele võrdse kohtlemise seaduse muutmise eelnõu, mille eesmärk on laiendada seaduse kaitseala (toimik 17-0909/01).

⁸ Riigikogu otsus „[Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030](#)“, 18.02.2015, p 6.4.

Vanusegruppide moodustamise tava ja eesmärk

Väärrib tunnustamist, et Eesti Kultuurkapital arvestab toetuse määramisel seda, kas üritusse on kaasatud nii noored, täisealised kui ka eakamad. Samuti on tervitatav, et Eesti Kultuurkapital toetab eri vanusegruppidele (sh veteranidele) suunatud ettevõtmisi. Selgitasite, et iga võistlus on korraldatud erinevalt, sh mitme vanusegrupi kohta arvestust peetakse ning kas eri vanusegruppides antakse välja ka auhindu. Märkisite, et mida väiksem on võistlus, seda vähem on võistlusklasse, sest korraldajal on vähem võimalusi pidada vanuserühmade üle arvestust ja panna välja auhindu. Need kaalutlused on sporditoetuste eraldamisel asjakohased.

Heade näidetena on paljudes tuntud rahvaspordisarjades eakatele pakutud võimalust omavanustega mõõtu võtta. Vanuseklasse luuakse iga kümne või lausa 5 aasta tagant. Näiteks MTÜ Stamina Spordiklubi korraldatud järvejooksude sarjas on vanimad grupid N70 ja M70. MTÜ Spordiürituste Korraldamise Klubi organiseeritaval Tallinna maratonil N75 ja M75. Klubi Tartu Maratoni Kuubiku sarjas N70 ja M80.

Samas on Eesti Kultuurkapital toetusi jaganud ka sellistele rahvaspordiüritustele, kus osalejaid on väga palju, kuid vanemaealistele täiendavaid gruppe ei ole avatud (nt Pärnu Kahe Silla Klubi jooksuüritused). Kuigi eakatel on võimalik neil ettevõtmistel osaleda, on oluline, et võistlusarvestust peetaks ka nende vanuserühmade kohta. Ligilähedases eas osalejate puhul on suurem tõenäosus, et nende füüsiline võimekus on sarnane ja tulemused paremini võrreldavad. Samal põhjusel avatakse ju ka noorematele võistlejatele eraldi vanusegrupid. Seega võib võistleja tunnustust pälvida nii üldjärjestuses kui ka oma vanusegrupis. Paljudele rahvasportlastele on motiveeriv oma võistlustulemusi ka teistega võrrelda ning võimalus saada hea sportliku soorituse eest auhindu.

Spordivõistluse korraldaja otsustab, kas ja missuguseid eriauhindu ta välja paneb. Enamasti on vanusegruppide võitjatele vähemalt esemelised auhinnad. Kui peale üldise paremusjärjestuse on vanusegruppide parimatele ette nähtud eriauhinnad, peab üldjuhul sama võimalus olema ka vanematel osalejatel. Nagu eespool märgitud, on seejuures põhjendatud arvestada võistluse korraldamisega seotud aspekte – näiteks eeldatavat osalejate arvu, aga ka asjaolu, et eriauhinna väljapanemine võib sõltuda sellest, kas vanusegruppi registreerub piisavalt palju võistlejaid.

Mõistagi ei saa Eesti Kultuurkapital toetuste jagamisel rahvaspordiürituse korraldajale ürituse tingimusi üksikasjalikult ette kirjutada, kuid oluline on teavitada toetuse taotlejaid vajadusest järgida võrdse kohtlemise põhimõtet ning jälgida, kas korraldaja on arvestanud muu hulgas sellega, et eri vanusegrupid oleksid esindatud. Eakate osalemise soodustamist rahvaspordivõistlustel ei asenda eraldi veteranidele mõeldud spordiüritused.

Eelnevast lähtudes soovitan Eesti Kultuurkapitalil arvestada rahvaspordiüritusi toetades seda, kas spordivõistlustel avatakse eraldi vanusegruppe ka vanemaealistele osalejatele. Palun kaaluge võimalust sätestada Eesti Kultuurkapitali juhendis toetuse määramise ühe tingimusena ka võrdse kohtlemise nõue.

Palun teatage võimalusel 5. aprilliks 2018, kuidas olete soovitus järginud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristiina Albi 693 8404
Kristiina.Albi@oiguskantsler.ee